

ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE

Трошкови за заштиту животне средине у подручјима дјелатности В, С, Д и Е према КД БиХ 2010 у 2024. години износили су 87 161 813 КМ, што је за 14,3% више него у 2023. години. Од тога, 7,0% или 6 066 533 КМ чине остварене инвестиције, а 93,0% или 81 095 280 КМ су текући трошкови за заштиту животне средине.

Посматрано по областима заштите животне средине, највећа издвајања у 2024. години биле же се у области управљања отпадом, 63 310 803 КМ, односно 72,6% и области управљања отпадним водама, 12 479 212 КМ, односно 14,3% од укупних трошкова.

Укупно остварене инвестиције у 2024. години веће су за 24,3%, а текући трошкови већи су за 13,6% у односу на претходну годину. Од укупно остварених инвестиција у заштиту животне средине, 85,7% остварено је као инвестиција на крају производног процеса, а 14,3% чине инвестиције у интегрисане технологије. Од укупних текућих трошкова, 80,3% односи се на интерне текуће трошкове, док је 19,7% издвојено за услуге заштите животне средине, односно као екстерни текући трошак.

Саопштењем су обухваћена предузећа из подручја индустрије и специјализованих произвођача услуга за заштиту животне средине.

Подаци су добијени на основу Годишњег извјештаја о трошковима заштите животне средине (ТР-ЖС). Извјештај ТР-ЖС подноси предузећа чија је претежна дјелатност по Класификацији дјелатности КД БиХ 2010 разврстана у подручја: (В) Вађење руда и камена, (С) Прерађивачка индустрија, (Д) Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и (Е) Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине.

Трошкови за заштиту животне средине представљају финансијска средства која се издвајају у циљу спречавања, смањења или уклањања загађења или другог вида деградације животне средине. Укупни трошкови приказани у овом саопштењу укључују инвестиције и текуће трошкове за заштиту животне средине.

Инвестиције у заштиту животне средине представљају улагања у трајна добра (опрему, технологије, процесе, земљиште и сл.) намијењена за спречавање, смањење или уклањање загађења. Инвестиције се, према намјени, класификују у двије категорије: инвестиције у уклањање насталог загађења (на крају производног процеса) и инвестиције у смањење или спречавање настанка загађења током производње (инвестиције у интегрисане технологије).

Текући трошкови обухватају трошкове радне снаге, издатке за рад и одржавање опреме за заштиту животне средине (интерни текући трошкови) и плаћања другим субјектима за услуге заштите животне средине (екстерни текући трошкови).

Подаци о инвестицијама и текућим трошковима се прикупљају према областима животне средине, које су дефинисане европском статистичком Класификацијом активности заштите животне средине (Classification of environmental protection activities, CEPA). Области заштите животне средине су: заштита ваздуха и климе, управљање отпадним водама, управљање отпадом, заштита и санација тла, подземних и површинских вода, смањење буке и вибрација, заштита биодиверзитета и пејзажа, заштита од радијације, истраживање и развој и остало.

Због заокруживања, сумарни искази се не слажу увијек са збиром заокружених појединачних података.

Environmental protection expenditures in sections B, C, D and E by KD BiH 2010 in 2024 amounted to 87,161,813 BAM, which represented an increase by 14.3% compared to 2023. Of total expenditure, 7.0% or 6,066,533 BAM referred to investment expenditure, while 93.0% or 81,095,280 BAM referred to current environmental protection expenditure.

By environmental protection class, the highest outlays in 2024 were allocated to waste management, with 63,310,803 BAM or 72.6%, followed by wastewater management, with 12,479,212 BAM or 14.3% of the total environmental protection expenditure.

In 2024, total investment expenditure increased by 24.3%, while current expenditure increased by 13.6% compared to the previous year. Out of total environmental protection investment, 85.7% was invested at the end of production processes (end-of-pipe investment), whereas the remaining 14.3% referred to investment in integrated technologies (pollution prevention investment). Of total current expenditure, 80.3% was spent as internal current expenditure, whereas 19.7% was paid for environmental protection services as external current expenditure.

The release covers enterprises from industries and specialised producers of environmental protection services.

Data presented in this Release were obtained through the Annual report on environmental protection expenditure (TR-ZS). The Report is submitted by enterprises whose main activity is registered in one of the following sections of the Classification of Economic Activities KD BiH 2010: (B) Mining and quarrying, (C) Manufacturing, (D) Electricity, gas, steam and air conditioning supply, and (E) Water supply, sewerage, waste management and environment remediation activities.

Environmental protection expenditure is defined as economic resources devoted to all activities aimed at prevention, reduction and elimination of pollution or any other degradation of the environment. Total environmental protection expenditure in this release includes environmental protection investment and current environmental protection expenditure.

Environmental protection investment includes any expenditure for fixed assets (equipment, technologies, processes, land, etc.) aimed at prevention, reduction or elimination of environmental pollution. Investment is, by its purpose, classified in two categories: investment aimed at reduction or elimination of already generated pollution (end-of-pipe investment) and investment in reduction or prevention of generation of pollution during the production process (investment in integrated technologies).

Current environmental protection expenditure includes labour costs, outlays for operation and maintenance of equipment used for environmental protection (in-house current expenditure), as well as payments to other entities for environmental protection services (external current expenditure).

Data on environmental protection investment and current expenditure are collected by environmental protection classes which are defined by the European statistical Classification of Environment Protection Activities (CEPA). Environment protection activities or classes are the following: protection of ambient air and climate, wastewater management, waste management, protection and remediation of soil, groundwater and surface water, noise and vibration abatement, protection of biodiversity and landscapes, protection against radiation, research and development, and other environmental protection activities.

Because of rounding, summary accounts do not always match the sums of rounded individual data.

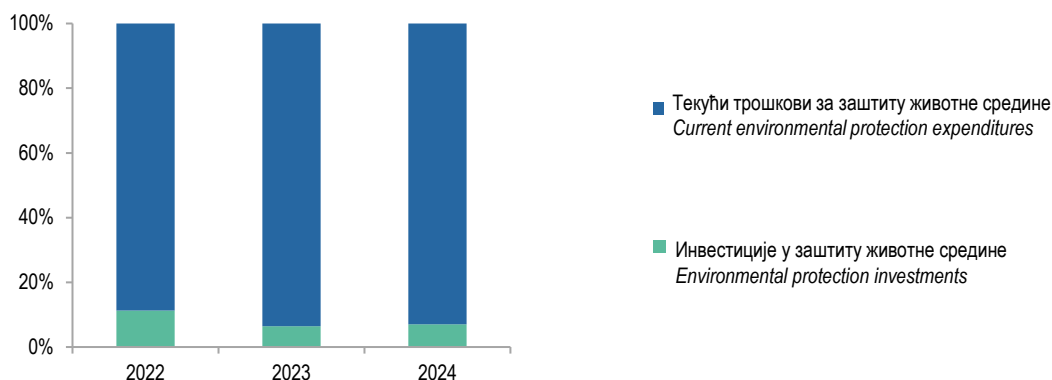
1. ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПО ОБЛАСТИМА СЕРА¹⁾
ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE BY CEPA¹⁾ CLASSES

хиљ. КМ / thous. BAM

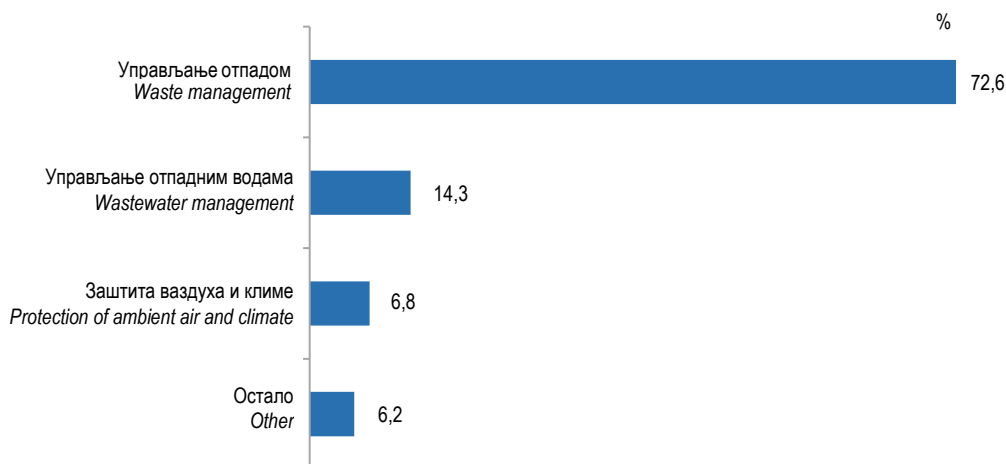
	Трошкови за заштиту животне средине - Укупно Environmental protection expenditure - Total		Инвестиције у заштиту животне средине Environmental protection investments		Текући трошкови за заштиту животне средине Current environmental protection expenditure		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	
УКУПНО	76 261	87 162	4 882	6 067	71 379	81 095	TOTAL
Заштита ваздуха и климе	5 360	5 941	880	1 425	4 481	4 516	Protection of ambient air and climate
Управљање отпадним водама	9 033	12 479	534	1 895	8 498	10 584	Wastewater management
Управљање отпадом	57 888	63 311	2 882	2 180	55 007	61 131	Waste management
Заштита и санација тла, подземних и површинских вода	1 217	2 375	204	276	1 013	2 099	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Смањење буке и вибрација	139	72	72	-	67	72	Noise and vibration abatement
Заштита биодиверзитета и пејзажа	740	1 001	309	290	431	711	Protection of biodiversity and landscapes
Остало ²⁾	1 884	1 984	0	1	1 883	1 983	Other ²⁾

¹⁾ Европска статистичка Класификација активности заштите животне средине СЕРА. / The (European standard statistical) Classification of Environmental Protection Activities, CEPA.

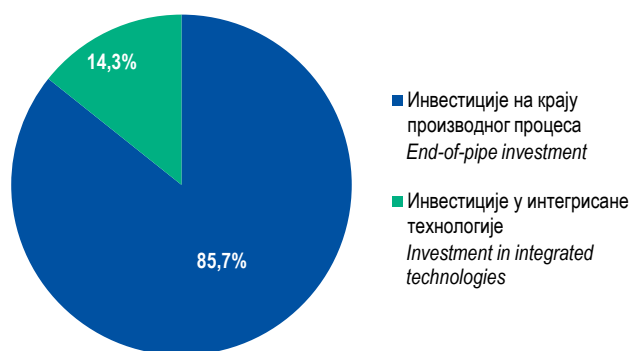
²⁾ Заштита од радијације; Истраживање и развој; Општа администрација, обуке и друге активности заштите животне средине. / Protection against radiation; Research and development; General administration, training and other environment protection activities that cannot be separately classified or do not belong to a specific CEPA class.

Графикон 1. Структура трошкова за заштиту животне средине, према врсти издвајања
Graph 1. Environmental protection expenditure structure, by expenditure type

Графикон 2. Структура трошкова према областима заштите животне средине, СЕРА¹⁾, 2024.
Graph 2. Structure of environmental protection expenditure by CEPA classes¹⁾, 2024

Графикон 3. Структура инвестиција у заштиту животне средине, 2024.
Graph 3. Structure of environmental protection investments, 2024

Графикон 4. Структура текућих трошкова за заштиту животне средине, 2024.
Graph 4. Structure of current environmental protection expenditure, 2024

Саопштење припремила: Стана Копрановић
email: stana.kopranovic@rzs.rs.ba

Prepared by: Stana Kopranović
email: stana.kopranovic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике
Платона бб – Тел. +387 51 332 700 - директор Дарко Милуновић, главни уредник
– Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси:
www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података
обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Vladike Platona bb
– Tel. +387 51 332 700 – Director Darko Milunović, Editor in chief – Annual periodicity
– Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba –
These data can be used provided the source is acknowledged